

4. Виділення прямих державних субсидій на навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів інвесторам, що реалізують інвестиційні проекти у науково-технічній, соціальній та екологічній сферах або у пріоритетних галузях виробництва.

5. Запровадження механізмів залучення інвестиційних ресурсів у розвиток регіонів і територій (особливо – депресивних) шляхом посилення ефективності функціонування спеціальних територіальних форм підтримки інвестиційної діяльності – спеціальних економічних зон, технопарків, індустріальних парків на основі врахування міжнародного досвіду у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Інвестиції та основні засоби [Електронний ресурс] // Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Капітальні інвестиції в Україні у 2007–2011 роках. Статистичний збірник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у 2010 році. Статистичний бюлетень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
4. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у 2013 році. Статистичний бюлетень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

Хамуда В.І.

студент;

Олександренко І.В.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів,

Луцький національний технічний університет

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Збитковість підприємств в сучасних умовах господарювання підвищує потребу у розробці заходів виходу із фінансової кризи. Вагомим аспектом покращення результатів роботи вітчизняних підприємств є випуск конкурентоспроможної продукції на вихід на нові ринки. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції потребує вдосконалення процесу виробництва та впровадження нововведень. Нововведення в діяльності підприємства пов'язані із його інноваційною діяльністю, яка в теперішніх умовах відображається низьким рівнем активізації.

Згідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», під інноваційною діяльністю необхідно розуміти діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [1].

В цілому інноваційна діяльність підприємств – це діяльність, що спрямована на розробку інноваційних продуктів та їх практичне втілення в

діяльність підприємств. Реалізовані інноваційні ідеї дозволяють підприємству виробляти продукцію з меншими затратами і вищими якісними характеристиками, що є вагомими чинниками підвищення конкурентоспроможності на іноземних ринках.

У вітчизняній науковій літературі виокремлюються характерні риси інноваційної економіки [3, с. 52-53]:

- проривні інновації займають найбільшу частку в структурі інновацій;
- стабільне зростання частки наукомісткого сектору виробництва, зокрема в доданій вартості та зайнятості;
- зниження матеріаломісткості та енергомісткості виробництва завдяки активному запровадженню інновацій;
- більше половини показників економічної ефективності досягнуті за рахунок інноваційних чинників;
- спрямованість відтворювального процесу на досягнення технологічної конкурентоспроможності.

Низький рівень інноваційної діяльності підприємств в сучасних умовах обумовлюється наявністю низки негативних факторів, які в першу чергу пов'язані із відсутністю фінансових ресурсів підприємств. Відсутність фінансових ресурсів підприємств пов'язана із недоотриманням прибутків, неефективною амортизаційною політикою, низькою інвестиційною привабливістю та відсутністю можливостей отримання і використання кредитних коштів. Також негативним аспектом здійснення інновацій на підприємстві є відсутність ефективної державної та регіональної політики реалізації інновацій на підприємствах. В Україні основна частка витрат на інновації припадає на придбання машин обладнання та програмного забезпечення. Дані щодо інноваційної діяльності підприємств України відображені в таблиці 1.

Таблиця 1

Інноваційна діяльність підприємств України

Роки	Загальна сума витрат на інновації, млн. грн.	Питома вага витрат на дослідження і розробки, %	Питома вага витрат на придбання інших зовнішніх знань, %	Питома вага витрат на підготовку виробництва для впровадження інновацій, %	Питома вага витрат на придбання машин обладнання та програмного забезпечення, %	Питома вага інших витрат, %
2000	1760,1	15,12	4,14	9,31	61,05	10,38
2001	1979,4	8,66	6,32	9,29	63,12	12,62
2002	3018,3	8,95	4,96	10,77	61,81	13,51
2003	3059,8	10,23	3,13	17,23	61,24	8,17
2004	4534,6	9,82	3,16	17,83	59,93	9,26
2005	5751,6	10,65	4,23	17,24	54,76	13,12
2006	6160,0	16,12	2,59	15,50	56,64	9,15
2007	10850,9	9,09	3,03	0,00	68,85	19,03

2008	11994,2	10,37	3,52	0,00	63,90	22,21
2009	7949,9	10,65	1,46	0,00	62,58	25,32
2010	8045,5	12,38	1,76	0,00	62,79	23,07
2011	14333,9	7,53	2,27	0,00	73,18	17,02
2012	11480,6	10,42	0,41	0,00	70,13	19,04
2013	9562,6	17,13	0,91	0,00	58,00	23,95

** розроблено авторами за даними [2]*

Як свідчать дані таблиці 1 витрачання на інновації зростали до 2008 року, однак фінансова криза обумовила спад грошових видатків на інноваційний розвиток до 2011 року. У 2011 році забезпечено найбільший обсяг витрат на інновації – 14333,9 млн. грн. Починаючи із 2011 року витрачання на інновації також почали зменшуватись, що пов'язано зі збитковістю багатьох підприємств, відсутністю бюджетних коштів та подорожчанням кредитів для юридичних осіб.

В цілому фактори, що впливають на інноваційну діяльність підприємства можна поділяти на внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори контролюються з боку керівництва підприємства і їх вплив може регулюватись в сторону зменшення та збільшення. Зовнішні фактори визначаються зовнішнім середовищем в якому працює підприємство і їх наявність підприємство може лише спрогнозувати і гнучко реагувати на їх зміну, однак не може впливати на їх виникнення чи уникнення. Фактори впливу на інноваційну діяльність підприємств відображені в таблиці 2.

В цілому, підсумовуючи вище подане необхідно свідчити, що найбільш вагомим негативним чинником реалізації інновацій на вітчизняних підприємствах є фінансові труднощі, що пов'язані із гострою нестачею фінансових ресурсів. Також наявність незадовільного впливу зовнішніх факторів на інноваційні процеси підприємств підвищують ризики капіталовкладень в цю сферу з боку іноземних інвесторів. Однак також варто врахувати, що не завжди іноземні інвестиції носять інноваційну основу для економіки країни, а навпаки мають на меті врахування інтересів інвесторів. Таким чином необхідно підвищувати увагу до збільшення джерел фінансування інновацій за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання та коштів місцевого і державного бюджетів. Врахування факторів впливу на інноваційні процеси вітчизняних підприємств дозволить нормалізувати роботу в напрямку реалізації інновацій, підвищити їх конкурентоспроможність та покращити результати діяльності.

Таблиця 2

Фактори впливу на інноваційну діяльність підприємства

Фактори	Характеристика
Зовнішні фактори	
Політичні	- політична ситуація в країні;
Нормативно-правові	- наявність законодавчих актів, що регулюють інноваційну діяльність; - податкове законодавство; - нормативні акти, що регулюють залучення іноземних інвестицій діяльність
Економічні	- рівень розвитку виробництва в країні - кредитна політика; - валютна політика; - наявність доходів бюджету; - інфраструктура ринку на якому працює підприємства
Фінансові	- недостатня фінансова підтримка підприємств з боку держави; - відсутність належного обсягу бюджетних коштів
Соціальні	- наявність трудових ресурсів в країні; - науковий потенціал населення; - рівень безробіття в країні; - вплив наукових кадрів за кордон
Науково-технічні	- інноваційна політика держави; - нововведення в галузі; - інноваційна діяльність конкурентів
Екологічні	- стан навколишнього середовища; - наявність екологічних податків; - екологічна політика
Зовнішньоекономічні	- експортний потенціал країни; - обсяги та номенклатура імпорту товарів; - конкурентоспроможність вітчизняних підприємств на іноземних ринках
Внутрішні фактори	
Економічні	- прибутковість підприємства; - обсяги виробництва та збуту продукції; - експортно-імпортні операції підприємства; - амортизаційна політика підприємства; - інвестиційна активність підприємства; - розвиненість видів діяльності
Фінансові	- фінансова стабільність підприємства; - платоспроможність підприємства; - наявність власних фінансових ресурсів; - можливості залучення зовнішніх фінансових ресурсів
Трудові	- наявність кваліфікованих працівників; - наявність працівників зі спеціальними знаннями; - наявність працівників, що підвищили рівень кваліфікації
Науково-технічні	- наявність нововведень в роботі підприємства; - наявність науково-дослідних центрів; - наявність потреби в здійсненні інновацій

Ресурсні	<ul style="list-style-type: none">- стан матеріально-технічної бази;- зношеність виробничого обладнання;- наявність патентів та ліцензій;- доступ до природних ресурсів;- наявність ресурсів для здійснення інновацій
----------	---

** розроблено авторами*

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV (із змінами і доповненнями) // www.rada.kiev.ua
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Федулова Л. І. Концептуальні засади економіки знань / Л. І. Федулова // Економічна теорія. – 2008. – № 2. – С. 37–59.